

SZÉKELY-UDVARHELY

UDVARHELYVÁRMEGYE JOGÜGYI, KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMIVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI LAPJA

AZ UDVARHELYVÁRMEGYEI KÖZSÉGI ÉS KÖRJEGYZŐK EGYLETE ÉS A GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 10 K. Félévre 5 K. Negyed-
évre 2 K 50 f. Külföldre egész évre 15 korona. Községeknek,
papok, gazdasági egyleti tagok- és közs. előjáróknak egész évre
8 K. Tanítóknak, közs. és körjegyzőknek 7 K. — Egy példány
Telefon-szám 15. ára 10 fillér. Telefon-szám 15.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos

BETEGH PÁL.

Főmunkatárs: **FÜLEI SZ. LAJOS.**

HIRDETÉSI DIJAK: Hivatalos hirdetések 100 szög minden
szó 4 fillér, azonfelül 2 fillér, magánhirdetések □cm.-ként 6 fillér.
többszöri közlésnél 4 fillérért közöltetnek. Nyílt-tér sora 1 K. Hir-
detés és nyílt-tér díja előre fizetendő. — Megjelen heten ki nt
két szer: csütörtökön és vasárnap.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: **BETEGH PÁL** könyvkereskedése, könyvnyomtató és könyvkötő intézete (Kossuth-utca), hova minden e lapot érdeklő közlemények, előfizetések
M. kir. postatakarék és Clearing számla 10,489. sz. és hirdetések küldendők. — Kéziratok vissza nem adatnak. M. kir. postatakarék és Clearing számla 10,489 sz

Vége van...

Miről lehetne most szó, ha nem a vasutasok sztrájkjáról, amely kiszámíthatatlan erkölcsi és anyagi károkat, pusztításokat vitt véghez széles e hazában s amelynek hat nap után, hála Istennek: vége van...

Ha mélyebben akarnók boncolgatni ezt a rettenetes, világra szóló eseményt, ahhoz több idő, nagyobb tér és a történeteknek minden egyes részleteire szükségünk volna, hogy igazságos bírálatot mondhassunk. Ennek hiányában tehát csak a közvélemény általános hangulatát vázolhatjuk...

Vége van, de vajjon hogyan lett vége a vasutasok sztrájkjának. Kinek van igaza, ki volt a győztes és főképp ki nyert ezzel a hat napos pusztító hadjáratl? A szerető édes anya, ez a minden nemesebb gondolkodásu hazafinak legféltettebb kincse: Magyarország bizonyára a legnagyobb anyagi és erkölcsi veszteséget szenvedte úgy itthon, mint a külföld előtt.

S mindez miért történik így? Nem nehéz erre feleletet adni. Beteges, súlyos nyavalyában szenved a mi társadalmunk.

Kevés az ember, aki saját sorsával beéri; az egyik koplal, csak hogy külsőségekben többnek látszassék, mint mi; a másik többet költ, mint amennyire bevételeiből telik, mert összeköttetéseinél fogva lépést kíván tartani a társasággal. A szegényebb viszonyok közt levők utánóznai,

elérni akarják a tehetősebb, a magasabb állásukat szokásaikban, életmódjukban, szórakozásaikban s e törekvésükben rendszeren hiányzik a gazdálkodás egyensúlya; beáll a deficit; adósság, gond, amelylyel lépést tart természetesen az idegesség, vérszegénység s ezek nyomában ezer és ezer testi-lelki nyavalyája a családnak s még inkább a kenyérkeresőjének. Hogy mennyire el van terjedve a kórság immár az utolsó falun is, az a szorgos szemlélő figyelmét el nem kerülheti.

Hová vezet ez az örülethez hasonló állapot, azt szintén igen könnyen meghatározhatjuk. Az ilyen beteg embereknek beteg a munka képessége, beteg a karaktere, önérzete, gondolkodása, egyszóval: egész lénye. Már pedig beteg emberek társadalmának a nemzetet föntartó képessége gyorsan elernyed, az állam gépezetének kerékküllőiben könnyen korhadás áll be, a nemzet sorvadásnak indul, mert annak alkatlemei: az egyes emberek saját testi s szellemi épségük jókarban tartását szem elől tévesztik s a modern anyagi élet vásári zajában egyenlőn keresetül gázolva, egymást legyűrve — törekszenek az úgynevezett boldogulás célpontja felé: a kultura elektrikus lángja mellett, annak tulajdonképeni arcuclsapásával.

Azt mondják, hogy a kultura az a bacillus, mely így befészkelte magát az emberek agyvelejébe és ez, mi az állapotokat előidézte. Ezt józan gondolkodásu ember elhinni nem tudja Mert hiszen a kulturának meg van

a maga országutja; a tudomány, művészet, ipar és kereskedelem képezik a kultura alapját, termelő talaját. Vajjon mi köze is lenne a kulturának ahhoz, hogy például a napszámos, ki egész héten nehéz munkát végez koplalás mellett és vasárnap eldorbézolja egész heti keresetét?!

Nem a kultura itt a hibás, hanem az emberi gyarlóságok és kóros nyavalyák, melyek a társadalom és az egyes emberek romlását előidézik; az erkölcs sülyedése, az erkölcs hiánya, a hazaszeretet pusztulása, az irigység s több ezekkel járó beteges állapotokból származik a veszedelmes bacillus, mely az egymás iránti hitet, bizalmat megfertőzte; ez ölte ki az igaz barát fogalmát, a felebaráti szeretetet is az emberek szívéből s nem a kultura, mely a józan gondolkodást diktálja és az embert a hozzá nem méltó salaktól megtisztítja.

Visszatérve a vasutasok sztrájkjára szomorúan konstatálhatjuk ama rettenetes, szörnyűséges napokat, amelyeket átélünk s amelyekből csak kár és szegény háramlott főképp hazánkra és mindazokra is, akik részesei voltak ezen anarkikus állapot előidézésének.

Azonban nagy a reménységünk, hogy az intéző köröknek sikerülni fog a kedélyeket minden irányban megnyugtítani s amint eddig nem zárkóztak el a jogosnak ismert kívánságoktól, úgy a jövőben is széles látókörrrel, emberies érzéssel oldják meg a kérdést, melynek nyomán valóban megnyugvás költözik az emberek szívébe

A „SZÉKELY-UDVARHELY” TÁRGÁJA.

Etéd község története.

Az „Ifjusági Egyesület” megbízásából írta:
tarcsafalvi Pálffy Aladár.

(6-ik folytatás.)

Másik huza-vonának oka a Birtalan család nemessége volt, mivel a község nem akarta elismerni, s őket törölni a közterhek alól, azt állítván, hogy a nemes levél más családra vonatkozik. Hosszu ideig tartott a per s végre is Birtalanok a falu közterheinek viselésére köteleztettek (Periratok a község levéltárában.)

Szintén nevezetes összetűzése történt a falu lakosságának a bíraskodás miatt, mert igen sokan magukat lófőszékelyeknek tartották s nem akartak bíraskodni. Erre vonatkozik a sokat emlegetett Apaffy-féle eskető levélben a 34-ik tanu, Korda János vallomása, a ki azt mondja:

„az egyházi nemes lófő és darabonti székelyek összeháborodván, a királyi parancsot szerint a nemes szék tisztei majd minden faluba kimentenek és mindeniknek számát megvizsgálván szabadságukról szóló levelükkel együtt a ki primipilláris levelet nem tudott mutatni, a darabonti rendbe tétetett és a bíróság viselésére hagyatott, ugyanekkor a faluban is tudom megvizsgáltatták”, azt hiszem e vizsgálatnak volt eredménye azon összeírás, mely másolatban a falu levéltárában van. Ez azt mondja, hogy az 1721. és 1751-iki összeírás szerint Etédn Armalisták voltak:

A Király familia, mely helyett 1751-ben a Gáspár familia (véteztett fel?)

Gálffy familia, képviselve Ferenc és Mihály által,

Hodgyai familia képv. Gergely Által,
Székely Sámuel,
Sidó Mihály.

1754-ben pedig valamely ügyben, aligha nem közmunka alól való felmentésre csak a Pálffy és Hodgyai család nyerne decretomot, az etédi primipillásoknak 1824-ben a közmunka kiterjesztésének ügyében tett kérvényük szerint. (A község levéltárában van az eredeti.) És ezen családok közül is a Gálffy Martonosból, a Hodgyai Hodgyából jött be s ez utóbbinak egyetlen képviselője Bekő Ferencné Hodgyai Rebeka, fiágon már kihalt. A Pálffy Gagyból és Tarcsafalváról volt beírás, a Székely és Sidó család szintén csak beszámazott s ezek alapján azt hiszem jogosan következtetem, hogy ezen összeírás, vagy az idegenek összeírása, vagy a lemásoló családjára s rokonságára vonatkozik Annál is inkább, mert az 1627. évi Bethlen Gábor-féle összeírás szerint Etédn lófő 19, gyalog 33, szabadszékely 16, jobbágy 10, jövevény 19, igazolatlan 20 volt. (A község levéltárában levő másolat.)

Ezek után én képtelenségnek tartom, hogy alig egy század alatt így leapadjon a nemesség száma. Annál is inkább, mert az Apaffy-féle eskető levél szerint a tanuk által, mind, mint ősi székely falu említették, melynek lakói mindig szabad székelyek voltak Ezen tanuk közt nem egy volt, akinek apja a 600-as években született

s a tanuk pedig azt, mint még apjuktól hallottakat vétetik jegyzőkönyvre.

Ennyire belemélyedvén a családok történetébe, szólok e helyen egy néhány családról, hiszen ezek nélkül nem volna falu s falu nélkül ország és haza, s tulajdonképen a falu története nem más, mint családok történetének összessége. Sok olyan család volt Etédn, melynek létezését talán azok sem tudják, akik azoknak birtokait szántogatják. Ilyen az Adorján család, melyek azt hiszem, Adorján törzsfőnök ivadékai, kihalt és birtokait a Csiszerek kapták. Bodoki utódaik a malom utcai Gagyik és Sipos, a Sebestyén-ek birtokai a Gedőkre és Csiszerekre maradt. Czimbalmos-oké a Bekőkre, a Hadnagy-oknak a Máték örökölték birtokait. A Ferenczy család is eltávozott Etédtről s vagyonuk négy részre oszlott, a Korondi, Bertalan, Jánosi és Gothárd családok közt. Az Albertffy-ek javait a Kelemenek bírák, az Antal családot a Bódörök. Kihalt család még a Fülöp és Tóth. A Kovács, ugyszintén a Pálfalvy-ak birtokainak jó részét bírja Somodi Domokos. A Domokos család Marosvásárhelyről jött s utódaik a Faluvégi és Gothárd. A Szabó család egy 1764. okt. 8-án kelt eskető levél (eredeti a Somodi Domokos levelesládájában) szerint Kőröspatakból származott, s birtokaik a Gálffy, Gagyik és Somodi családok között oszlott meg leányágon. A Rigó birtok a Bekő és Király családra szállt. László családnak utódai a Piroskák, kik egy 1795. márc. 5-én kelt eskető levél szerint Firtosváraltól származtak Etédre. (Somodi Domokos levelesládájában levő eredetiről.) A Bálványosváraltól (ne-

Lapunk mai száma 6 oldal.

s mindenki egész őszintén örül majd annak, hogy újra életet nyert ama közlekedési eszköz, melyhez egész állami létünk fűződik; ismét jön és megy a vonat s teljesen vége van a vasutasok sztrájkjának...

—gh.

Tan- és nevelésügy.

Szegény tanítók és tanító-árvák figyelmebe. Udvarhelyvármegye kir. tanfelügyelője ezúton értesíti az érdekelteket, hogy a báró „Sina Simon”-féle volt népiskolai tanítók segélyezésére rendelt alapítványnál két 200—200 koronás hely lévén üresedésben, ezen helyekre a kellően felszerelt s a vallás- és közoktatásügyi miniszter urhoz címzett kérvények a tanfelügyelőséghez Székelyudvarhelyre folyó évi július hó 15-ikéig a hármaskijelölés céljából beadhatók. Az alapítvány célja: magyar- és erdélyországi kiérdemült néptanítóknak vallás- és nemzetiségi tekintet nélkül való segélyezése. A segélyezésre igényt tarthatnak azon néptanítók: 1. kik aggkor, avagy más oknál fogva, de önhibájukon kívül, néptanítói tisztük teljesítésére alkalmatlanokká váltak s keresetképtelenek; 2. kik annyi vagyonnal nem bírnak, hogy abból megélhetnének, sem más segélyt nem élveznek, vagy legalább nem oly mérvben, hogy abból vagyoniuk jövedelmét is hozzávéve, megélhetnének; 3. kik igazolják, hogy míg hivatalukat viselni képesek valának, azt híven s buzgón betöltötték s fedhetlen életet éltek s élnek; 4. több folyamodó közül a szegényebbek s azok fognak első sorban figyelembe vétetni, kik multjok és jelenükről kitűnőbb bizonyítékokat bírnak felmutatni; végre a fentebbi kellekkel bírt tanítók szegény árvái, amennyiben keresetképtelen néptanítók elegendő számmal nem jelentkezének. 6. Az alapítványi segélyt, mely évente 100 azaz száz osztrák értékű forintnál kevesebb, de — forintnál több sem lehet, a tanítók életfogytiglan élvezik. Árva fiúk 18, leányok 15 éves korukig élvezendik, megjegyeztetvén, miszerint egy árva segélyre évi harminchat, két testvérárva segélydjára hetvenkettő, több testvérárva segélye százszázforintot meg nem haladhat. 7. Szécsényi-Kollonits-féle segélydíjt élvező római és görögkatolikus néptanítók, a báró Sina Simon féle segélydíjban részesítettven, az előbbinek élvezetétől elesnek Ezen két alapítványból ugyanazon egyén egy időben segélyt nem huzhat.

Méz és mézeskalács árusítása a piacon. Méz és mézeskalács a napi piacokon nem helybeli iparosok által is szabadon árusítható. Kereskedelemügyi miniszter f. évi márcis 25-én 18239 szám alatt hozott elvi határozata szerint.

mes-levelük Bertalan Eleknél) családnak csak egyetlen képviselője volt falunkban, egy papnak a fia, ki mint szücs mester jött be, s vele ki is halt. A Birtalan-ok Bethlen Gáboról kapnak nemes levelet 1625-ben. Somodi, Kelemen, Gagy, Péter, Simon, Imre családoknak 1771. jan. 8-án erősíti meg nemes levelét Mária Thérézia, ugyszintén a Gedők-ét és Kovács családot, melyeket II. János adományozott 1570. apr. 7-én. A fentebb említett s Mária Thérézia által megerősített nemességek is valószínűleg ugyanakkor keltek.

Egy másik Gagy család Verespatakról származott be, melynek jelenlegi képviselői községünkben: Lajos és László. Dömén József Farkaslakáról jött be, a kivel sok pere volt a községnek, mert mindegyre oly jogokat akart magának követelni, melyek nem illették meg. (Periratok a község levéltárában.) Neve mégis szép emlék-képpen maradt az utódokra, mert az ő nevére elnevezett kertet 1871. ápril 27-én kelt ajándékozási szerződésben, özv. Kendy Ferencné Orbán Judit és Fekete Sámuelné szül. Kendy Káldi a községnek ajándékozza iskolai célokra. (Szerződés a falu házában.) Itt vélem megemlítené a Gálffy család bejövételét, amennyiben Gálffy Lajos egy Dömén leányt vett el és így költözött át Martonosból a XVII. század vége felé.

1691. március 8-án egy szerződésben előfordul Magyarországi András, Sándor István, Imreh Mihály, Bodor János. 1685. jul. 7. Dósa György falusi bíró s még 1814-ben is előjön Dósa Mária Somodiné. 1719. aug. 22. Ravasz János, Lomniczi Boldizsár.

Ennyit tudtam összegyűjteni a nagyrészt kihalt, vagy eltávozott családokról. Érdemesnek tartottam felemlíteni, hiszen ők voltak előttünk, akik a községet fenntartották, felvirágoztatták.

(Folyt. köv.)

Szövetkezetek vasárnapja. A kereskedelemügyi miniszter 1904. évi 23128 sz. alatt újabb rendeletet adott ki a vasárnapi munkaszünet tárgyában, amely így szól: Az ipari munkának vasárnapi szüneteléséről szóló 1891. évi XXII. t.-c. 3. § a alapján — a belügyi és földmívelésügyi miniszter urakkal, illetve a horvát-szlavon-dalmát bán urral egyetértőleg — a mult évi június hó 13-án 29559 sz. alatt kibocsátott rendelet II. A. 1. pontjához kiegészítésként, annak r) alpontja gyanánt, a következő rendelkezést fűzöm: r) Az 1898. évi XXIII. t.-c. alapján alakult ipari és gazdasági hitelszövetkezetek közül, valamint a hasonló célú és hasonló keretekben működő egyéb ipari és gazdasági előleg- és hitelegyletek közül azok, amelyeknél az üzleti tevékenység kizárólag a vásár- és ünnepnapok néhány órájára szorítkozik, amelyek tehát köznapokon egyáltalán nem állanak a közönség rendelkezésére és amelyek nem rendelkeznek saját állandó személyzettel, vasárnapokon nyilvántarthatók és a rendes üzletmenettel járó összes teendőiket végezhetik. Megjegyzem azonban, hogy ez a rendelet nem vonatkozik nyersanyag-beszerző, fogyasztó vagy egyéb rendes üzletvitellel foglalkozó szövetkezetre, vagy szövetkezeti raktárakra, sem pedig hitelnyújtással hétköznapiokon is foglalkozó, tehát rendszeres üzletvitellel bíró hitelszövetkezetekre vagy hitelegyletekre — Budapest, 1904. április 8-án. Hieronymus k.

Egyházi élet.

Építsünk Székelyudvarhelyen templomot! A közmívelődés oltárán Isten dicsőségére áldoz, ki a Székelyudvarhelyen építendő unitárius templom költségeihez hozzájárul. Az egyházközség előjárásága a következő kegyes adományokat vette és hálás köszönettel nyugtázza: A várfalvi unitárius egyházközség 22. sz. gy.-ívén: Gálffy Ferenc és neje 2 K, Nagy Sándor, id. Pálfi Benedek, Pálfi Mária, Székely Miklós, Ekárt Ferenc, Pálffy Miklós, Pálfi I. András, Pálfi F. Ambrus 1—1 K, id. Kádár András 80 fillér, Szócs Tivadar, Kemdi Lajosné 60—60 fillér, Gálfi Dani, Fodor Tamás 50—50 fillér, Balla Ferenc, Nagy Ferenc, Pálfi V. János, ifj. Pálfi Benedek, Egető András esendő, Pálfi K. Nándorné, Weisz Márton, Pálfi A. Elek, Fodor Balázs, Pálfi Kristóf, Pálfi K. Mózsné, Dénes Sándor, Árkosi Sándor, Nagy Mihály, Sebestyén L., Pálfi József, Zöldi Sándor, Pálfi D. Ferenc, Csegezi Ferenc 40—40 fillér, Fekete Mózes, Gadó Gáspár, Pálfi S. Sándor, Heide Márton, Pálfi F. András 30—30 fillér, Pálfi A. András, Kovács Ferencné, Vagyas János, Pálfi I. Péter, Orga esendő, Pálfi Sz. József, Pálfi I. Ambrus, Pálfi G. Mózes, Pálfi S. Lőrinc, Pálfi Domi, E. Pál, Gadó Imréné, Nagy A. Sanyó, ifj. Pálfi T. Elek, Bajka Mózes, Vagyas Ferenc, Borsos János, Kanyó János, Pálfi D. Dani, Pálfi E. Zsigmond, Fodor Mózes, Dénes Samu, Csegezi Miklós, Vagyas Boldizsár, Pálfi N. Imre, Pálfi Sz. András, Péter János, Tóvisi Máté, Balla Miklós, Gadó Péterné, Vagyas Samu, Pálfi D. Anna, Kereki József, Szabó Mózes, Vagyas Máté, Vagyas Dénes, Veres József 20—20 fillér, Pálfi D. Dénes 16 fillér, Pálfi K., Szathmári Samu 12—12 fillér, Nagy Miklós, Tóvisi Balázs, Demetrovics György, Fazakas Tamás, Foris István, Balla József, Veres Samu, Nagy Lőrinc 10—10 fillér, Gadó Samu 8 fillér, Együtt 33 K 78 fillér, Az 1—38-ik közlemény összege 6263 K 39 fillér. E közlemény összege 33 K 78 fillér. Összesen 6297 K 17 fillér.

Irodalom.

Igen hasznos és olvasó könyvek. A tudományterjesztés egyik legjobb módja a tudománynak népszerűen, röviden, csupán a lényeges részekre kiterjeszkedő közlése. Ezt a célt szolgálja a „Tudományos Zsebkönyvtár”, Stampfel Károly pozsonyi kiadó vállalkozása, melynek immár a százötvennyolcadik füzetét jelent meg. Érdeme a vállalatnak, hogy nagy gondot fordított a magyar tudományokra. Találunk a vállalatban magyar nyelvtant, helyesírást, költészetet, történetet, a magyar jogélet minden körét, a büntetőjogot, perrendtartást, közigazgatást, pénzügyi, váltójogot, továbbá általános tudományokat, római jogot, nemzetközi jogot, egyházjogot, alkotmányi politikát éppen úgy, mint növényhatározót, mechanikát, áruismét, kozmográfiát, meteorológiát és kémiát. Egyszerűség, rövidség és világosság jellemzi ezeket a füzeteket, melyeket olvasóink is ajánl. A kiadó hasznos szolgáltatást tett a magyar közmívelődésnek, amikor alkalmat adott arra, hogy a szegény embernek is módjában álljon önszorgalomból a modern tudományok alapjaiságával megismerkedni. — A pozsonyi Stampfel Károly-féle „Tudományos zsebkönyvtár” igen olvasó áron valóban értelmes, könnyen használható, jó magyarsággal és eleven stílussal írt füzetet ad, melyek között igen sok az olyan füzetek száma, amelyeket szakember sem nélkülözhet. A vállalatot melegen ajánljuk a szaktanárok figyelmébe, mint kitűnő iskolai segédkönyveket, melyeket a jobb tanulók figyelmébe kell ajánlani.

Kakas Márton. A hétnek minden nevezetes eseménye keserűen vidám illusztrációra talált a Kakas Márton legújabb számában. Linek Lajos és Éder Gyula a vasutasok sztrájkjáról rajzolt pompás képeket. Bér Dezső a huszárgitő mészárosokat sújtja erős szatirájával, Jeney Jenő pedig megmagyarázza a cárnak azt a nagyszerű ajánlékát, hogy egész magánvagyonát kölcsön adja a háború költségére. A kisebb képek is fölöttébb mulatságosak, valamint az irodalmi rész apróságai is. A Kakas Márton előfizetési ára negyedévre három korona. Egyes szám harminc fillér; kapható minden újságelárusítónál.

Egészségügy.

A friss levegő.

Friss, tiszta levegőben való lélegzés az egészség egyik legfontosabb követelménye. A levegő a tudó tápanyaga, annak eledele, mint kenyér és víz a gyomoré. Valamint a testnek egészséges táplálékra van szüksége, szüksége van egyúttal a tiszta levegőre is. És ha meggondoljuk, hogy levegő nélkül meg nem élhetünk, ellenben ételt, italt hosszabb időn át nélkülözni képesek vagyunk, úgy ebből a jó levegő fontos jelentőségét csakhamar fölismerhetjük. Sok tartózkodás szabadban, főleg magaslatokon és különösen erdőben, a legkitűnőbb eszköz egészségünk ápolására. Ügyelnünk kell tehát, hogy lakásunk és egyéb tartózkodásunkra szolgáló helyiségek mindig jól legyenek szellőztetve, anélkül, hogy a káros léghuzamnak ki legyünk téve.

Ámde a jó, tiszta levegő egyedül nem elegendő, kell hogy azt megfelelő módon be is lélegezzük. A legtöbb ember egyidejűleg a szájon és orron át lélegzik, sokkal jobb, ha hozzászokunk csak az orrunkon át lélegezni, mert ez a levegő természetes útja. Emellett a levegőt lehetőleg mélyen kell beszívunk. Ez által bőven kitágulnak a tüdők és a levegő minden részükbe behatol, ami a mell és a mellkas fejlődéséhez is nagyban hozzájárul. A tüdőbetegségek ellen nincs is jobb óvó- és gyógyszer, mint a mély lélegzetvétel romlatlan, élenyus levegőben. Ne mulasszuk el már a gyermekeket mély lélegzetvételre szoktatni.

A zordonabb idő beálltával, sok lakásban bezárják az ablakokat és többnyire egész télen át ki se nyitják többé. A ki ilyen szellőztelen szobába lép, azt oly levegő éri, mely undorral tölti el és a lélegzetvételt meggátolja. Mennyire tudatlanok és tapasztalatlanok azok az emberek, akik azt hiszik, hogy zárt ablak mellett melegebb a szoba és így fűtőanyagot takarítanak meg! Nem a tisztátlan, csak a tiszta levegő melegít legjobban és egyúttal legjobban melegszik is át. Oly helyiségekben, ahol sok ember szorult össze, ott minden órában öt percre nyissuk ki az ablakot; minden lakást naponta többször kell szellőztetni. Csak a tiszta, friss levegő óv meg bennünket mindenféle betegségtől.

Különfélék.

Rákóczi emléke és a magyar király.

Tisza István gróf miniszterelnök a következő királyi kéziratot kapta:

Kedves gróf Tisza!

A magyar történelem kiváló alakjai közül egyedül II. Rákóczi Ferenc hamvai nyugszanak idegen földben s e hamvak hazaszállítása a nemzetnek ismételtén kifejezett közóhajtást képezi.

Hála legyen érte az isteni gondviselésnek: azok az ellentétek és félreértések, a melyek súlyosan nehezédtek elődeinkre hosszú századokon át, ma már egy végképp letűnt korszak történelmi emlékeit képezik.

Király és nemzet kölcsönös bizalma és az alkotmány visszaállott békés uralma megteremtették a trón és a nemzet között a sikeres egyesült munkásság alapföltételét képező összhangot. Keserűség nélkül gondolhatunk tehát vissza mindannyian a mögöttünk álló borus korszakra s király és nemzet egyesült kegyelele keresheti föl mindazok emlékezetét, kiknek vezető szerep jutott a letűnt küzdelmekben.

Ennélfogva utasítom, hogy II. Rákóczi Ferenc hamvai hazaszállítással foglalkozzék és erre vonatkozó javaslatát elvárom.

Kelt Bécsben, 1904. április 18-án.

Ferenc József s. k.

Gróf Tisza István s. k.

Ezen királyi szavak a magyar nemzet hazafias szívéhez szólnak és abban teljes mértékben visszhangra is találtak. „Új lapot nyit a történelem könyvében, hol a király által vezetett magyar nemzeti élet előtörésének dicsőséges eseményeiről kezdődik az írás, keltezve április 18-ról, Bécsből, Tisza István kormányzatának hatodik hónapjában” — mondja a Budapesti Hírlap egész találoán. Mi pedig kérjük Istenünket, a magyarok Istenét, éltesse még soká királyunkat!

— **Személyi hírek.** Pál István apát-kanonok, az erdélyi róm. kath. status referense a szokásos hivatalos látogatása közben városunkat is utba ejtette s pár nap óta itt időzik, hogy a helybeli róm. kath. főgimnázium szellemi és anyagi ügyeit megvizsgálja. — Majláth gróf erdélyi püspök — mint értesülünk — hétfőn szintén ide érkezik, hogy a róm. kath. főgimnázium ünnepélyén, melyet Soó igazgató tiszteletére kedden rendeznek, résztvegyen.

— **Áthelyezés.** A m. kir. földmívelésügyi miniszter a XVIII. szőlészeti és borászati felügyelői kerület székhelyét Tordáról Marosvásárhelyre helyezte át s ezzel egyidejűleg Pámmar Jenő szőlészeti és borászati felügyelőt Tordáról Bihar-diószege, Szemere Bálint szőlészeti és borászati felügyelőt pedig Bihar-diószege Marosvásárhelyre rendelte.

— **A főgimnázium ünnepe.** Mult számunkban röviden megemlékeztünk már a Soó Gáspár igazgató 25 éves tanári működése alkalmából e hó 3-án megartandó ünnepéről. Az ünnepély d. e. 8 órakor a plebánia templomban tartandó hálaadó isteni tisztelettel kezdődik és fel 11 órákor folytatódik a főgimnázium nagytermében a következő műsorral: 1. „Ária”, előadja az ifjúsági zenekar. 2. A tanári testület nevében üdvözlő és a nevére létesített alapítvány alapító levelét átadja Tamás Albert. 3. Alkalmi költemény. Irtá és előadja Szemlér Ferenc tanár. Volt tanítványai nevében üdvözlő dr. Valentsik Ferenc tiszti ügyész. 5. Az ifjúság nevében üdvözlő Katona Endre VIII. o. t. 6. Ima, Kresmerstől. Szövegét írta Szemlér Ferenc, előadja az ifjúsági ének- és zenekar. 7. Üdvözlés a főtanhatóság részéről. 8. Hymnus. Énekli az ifjúsági vegyeskar.

— **Lemondott szövetkezeti ügyész.** Kassay F. Ignác nyug. polgármester, országos ügyvéd a helybeli Ipari és Gazdasági Hitelszövetkezetnél viselt ügyészi állásáról lemondott s helyébe a szövetkezet igazgatósága egyhangulag Dr. Kovácsy Albert köz- és váltóügyvédet választotta meg.

— **Községiülés.** A székelyudvarhelyi Székely dalegylet május hó 1-én délután 2 órakor tartja meg évi rendes közgyűlését a következő tárgysorozattal: 1. Elnöki megnyitó. 2. Titkári jelentés. 3. Számvizsgáló biz. jelentése. 4. Tisztújítás. 5. Indítványok. Székelyudvarhely, 1904. április 22. A választmány.

— **Beiktatás.** A helybeli Ipari és Gazdasági Hitelszövetkezet igazgatósága és felügyelő bizottsága vasárnap este a Hungária-szálló éttermében barátságos összejövetelt tartott Vajda Ferenc új igazgató-elnöke és Dr. Kovácsy Albert szövetkezeti ügyész tiszteletére. A szövetkezett kedves házigazdák számos pohárköszöntőkben éltették a vendégek s viszont ők sem maradtak adósok. A végig kedélyes mulatság a késő éjjeli órákban ért véget.

— **Felhívás!** A „Marosvásárhelyi Székely-Társaság” 12 különböző irányú, több-kevesebb költséggel járó székelyföldi kirándulás tervezetét és költségvetését állította egybe Ezt 5000 példányban fogja kiadni folyó évi május havában. E füzet számára hirdetéseket is vesz fel a társaság. Egy oldal ára, — minden oldalon csak egy hirdetés lesz — 10 korona. Szöveg és pénz május 5-ig a társaság címére, vagy Adi Árpád könyvnyomdászhoz küldendő. Marosvásárhely, 1904. április 7-én. Dr. Kömöcsy József, elnök. Szentgyörgyi Dénes, gazda, m. titkár.

— **A vasuti közlekedés,** melynek hat napi szünetelése az országban és egyeseknek kiszámíthatatlan károkat okozott, tegnap reggel teljesen helyreállott és hozzánk is a vonat a rendes időben megérkezett — óriási mennyiségű ujságot és levelet zudítván postásaink nyakába. Azonban a lelkiismeretes és pontos munkához szokott postások derekasan neki láttak a hatnapos mennyiségnek s délelőtt 11 óráig az összes levélhordók utban voltak, hogy a kibőjtöltött közönség olvasási vágyát az ők fürgeségükkel minél hamarabb kielégítsék. A helybeli katonai állomás parancsnoksága minden levélhordó mellé egy segítséget adott s így sikerült a nehéz munkát elvégezniök. Az izzalmas napok után tehát — hála Istennek! — lassankint minden visszatér a rendes medrébe. S így is kell annak lenni, mert az anyagi boldogulás legcélravezetőbb eszköze nem lehet az erőszakoskodás és az esküszegés semmibe vétele, hanem a becsületesen teljesített munka, tántoríthatatlan hűség a kötelességek teljesítésében.

— **Jubiláló sekrestyés.** Jencsis János sekrestyés f. évi május 1-én nevezetes évfordulót ér el. Ekkor lesz huszonöt éve annak, hogy a helybeli

róm. kath. plebánia templom sekrestyési teendőit kiváló szorgalommal és pontossággal végezi. A hűséges templomszolgát részünkről is köszönljük s őszintén ohajtjuk, hogy még igen sokáig viselhesse föltétlen dicséretet érdemlő ügybuzgósággal betöltött tisztségét.

— **A gergyói róm. kath. tanító-egyesület** tavaszi rendes közgyűlését 1904. évi május hó 3-án (kedden) reggeli fél 9 órától kezdődőleg a gergyóalfalvi róm. kath. népiskolánál fogja megtartani, melyre a t. tagtársakat és a tanügy barátait tisztelettel meghívjuk. Tárgysorozat: 1. Fél 9 órakor szent mise hallgatás. 2. Elnöki megnyitó. A mult gyűlés jegyzőkönyvének felolvasása és hitelesítése. 4. Pénztárnok jelentése. 5. Könyvtárnok jelentése. 6. A választmány jelentéseinek tárgyalása, pénztárnoknak a fölmentvény megadása. 7. Tisztújítás. 8. Az erdélyi róm. kath. tanító-egyesület átiratának tárgyalása. 9. Szavál Miklós Aranka. 10. Önképzőköri jelentések. 11. Indítványok. Gergyó-Alfalu, 1904. április hó 19. é. Mikos János gróf, t. e. elnök. Viola Gábor t. e. jegyző.

— **Adományok a muzeumnak.** Az alapítandó megyei muzeum pénz- és éremgyűjteményét ujabban a következő adományozók gyarapították. 1. Pilp Gyula szentferencendi lelkész ur 1 drbbal, 2. Ferenczy Gyula nyug. árvaszéki elnök ur 1 drbbal, 3. Sántha Albert ur 1 drbbal, 4. Fritz László főreáliskolai tanuló 2 drbbal, 5. Borikics Milorád főreáliskolai tanuló 1 drbbal, 6. Bekő Balázs főreáliskolai tanuló 1 drbbal, 7. Ferenczy Domokos fgimn. tanuló 1 drbbal. Ez adományokért az udvarhelyvármegyei muzeum-egyesület nevében köszönetet mondok Csehely Adolf, muzeumi igazgató.

— **Budik László** helybeli géplakatos e hó 26-án elhalt városunkban.

— **A verőfényes szép tavaszi napok** nemcsak a fák rügyét és leveleit csalogatják ki, hanem a szabad természetbe hívják az embereket is. Mozgás, élet van mindenütt. Az iskolák ifjúságai szintén nap-nap után kirándulnak a zöldbe, hogy dohos levegőjüket az életet adó friss és üde balzsammal fölcseréljék. Tegnap a helybeli Szent-Ferenc-rendiek népiskolájának növendékei vonultak a „Csicsér” nevű erdőbe, az apróságok végtelen örömeire! Mig azonban a szobai levegőre kényszerített városiak örülnek, addig a gazdaközönség eső után sohajtoz, mert egy jó 24 órás csendes eső lenne most az igazi arany eke és a vetések áldást hozó fölfrissítője!

— **Az életből.** Vas Márton helybeli (V. ker.) földműves 28 évig élt együtt hitese társával, Vas Borbála asszonnyal s együttesen belső telket is vásároltak ezalatt. Mult évben történt, hogy felesége és vejük: Füstös András reá beszélték az 54 éves Vas Márton, hogy a beltelekből való részét adja el a feleségének. Márton gazda mit sem sejtve belement a vásárba s az árát kifizették neki. Folyó évi január 1-én pedig a „jóság” után felesége is elhagyta és vejéhez költözött, vagyis jobban mondvá Márton gazdát kitétek a házból. Most már Vas Márton kezdett valamit sejtetni s azt híven, hogy felesége a vejével szerelmi viszonyt folytat, az asszonyt le akarta löni, ami azonban neki nem sikerült. Végelkeseredésében aztán tegnap öngyilkosságra határozta el magát s ettől is a veje és felesége tartotta vissza. Egyuttal pedig annyira összeverték, hogy súlyos testisértséssel borítva, a hatóság beszállította a vármegyei kórházba s följelentést tett a büntető bírósághoz.

— **Versenyárgyalás.** A Székelykeresztúron létesítendő minta baromfitelep felépítésére 2800 korona 13 fillér összeg erejéig a versenyárgyalás május 7-én d. e. 10 órakor a vármegyei építészeti hivatalnál lesz.

— **Eladó telek** Orbán-Balázs-utca 4. szám alatt. Értekezhetni lehet Baló Zsigmond aranyművessel.

Törvénykezés.

Bűnügyi tárgyalások. A helybeli kir. járás-bíróság büntető osztályánál e hó 21-én megtartott tárgyalások rendén Simon Nagy János zetelaki lakost gondatlanságból okozott tűzvész miatt 4 napi fogházra s 5 K pénzbírságra; László Ferenc szentléleki lakos súlyos testisértséts vétségeért 8 napi fogházra s 10 K pénzbírságra ítéltetett; Koszta Ferenc zetelaki lakos súlyos testisértséts vétségét büntettnék minősítette a bíróság és áttette a kir. ügyészséghez.

Az árvaszéki tiszti ügyész érdekeltisége. Kiváncos ugyan, hogy oly árvaszékeknél, melyeknek több t. ügyész áll rendelkezésére, az ügyész ne indítson pert olyan adós ellen a gyámpénztár képviselőjében, amely adóst más perben képviseli, mivel azonban a legtöbb árvaszékeknek csak egy valóságos ügyész áll rendelkezésére, ezt szabályként kimondani nem lehet. A tiszti ügyészt kizárni az Általános ügyviteli szabályok 67. §-a értelmében csak oly esetekben lehet, melyek a polgári perrendtartás értelmében a bírói személyekre nézve kizárási okot képeznek. A felvetett eset a bírói személyekre nézve kizárási okot azért nem képezhet, mert a kir. ügyész magánügyködéssel nem foglalkozhatik. A kérdés helyesen csak úgy volna megoldható, ha a tiszti ügyészek nem foglalkozhatnának magánügyködéssel, amit azonban törvényeink el nem tiltanak. Az árvaszékek ott, ahol több árvaszéki t. ügyész van, avagy ahol tb. tiszti ügyészek állanak rendelkezésére, kétségteljesül joga van azok bármelyikét személy szerint kijelölni, ennél fogva az árvaszék ily módon saját hatáskörében igyekezzék a lehetőség szerint elérni azt, hogy egyik ügyész se képviselje perben a gyámpénztárt olyan adóssal szemben, amely adósnak más peres ügyeit vezeti. Végül ne taláni félreértések megelőzése céljából megjegyezzük, hogy „más perek” kifejezése alatt a gyámpénztár elleni per nem érthető, mert az ily ügyek vitele a tiszti ügyész hivatásával az 1886. XXI. t. c. 70. §-a értelmében ellenkeznék; ha pedig tiszteletbeli ügyész nem lenne, a dolgon a főispán kinevezési jogának érvényesítésével segíthet.

Hogy van? Postajövedéki kihágás miatt került bajba P. I. hírlapíró, mert M. Sz. kisasszony részére díjkezdvezménnyel postára adott nyomtatvány belsejébe írónnal azt írja: „Hogy van?” A büntető törvényszék hosszas eljárás után hármias tanácsban ezért a hírlapíró postajövedéki kihágás miatt 2 K 10 fillér pénzbüntetésre ítélte. Az ítélet tábla felmentő ítéletet hozott, indokul a következőt hozván föl: A szokásban levő és így közönséges voltánál fogva választ nem igénylő ama kérdésnek „hogy van?” a hírlapra ráírása a személyes levelezés különös jellegével bíró közlemény fogalma alá nem vonható és így vádlott eselekménye postajövedéki kihágás tényálladékat nem állapítja meg.

Csarnok.

U t b a n*.

Tele ábrándokkal, fiatalos hévvel,
Nagyságról regélő sok fényes reménnyel
Indultam én egykor neki a világnak
S biztam, hogy álmaim mind valóra válnak.
Csak a napot láttam, oda vágyott lelkem,
Előre rohantam, hogy szinte repültem,
Fénytől elvakulva nem néztem a földre, —
S aztán megbotlottam, elstem a rögre.

Elfáradtam, busan, esunyán összetörve
Megyek azért most is még mindig előre.
Napom elsötétült elején az utnak,
S előttem mindenütt sötét árnyak futnak.
A célt sem látom már, mind jobban sötétül,
Felhők keletkeznek komor seregéből
Fájó emlékeknek s a sivár jövőnek
Riasztó árnyítól a felhők csak nőnek.

A remény elhagyott s csak az visz előre,
Az lelkesít még fel időről-időre:
Hogyha elindultam, vissza már ne térjek,
Hogyha megpihenek, az utban pihenjek,
S hogyha majd meghalok, — ha árván szegényen,
Ha összetiporva, — a halál ott érjen,
Ott találjanak meg, a merre indultam,
— Ha az árokban is, — valahol az utban.

Szalay Béla.

* Mutatvány szerzőnek sajtó alá rendezett verseiből.
Szerk.

Közigazdaság.

Az Udvarhelyvármegyei Gazd. Egyesület elnökségétől.
249—904. szám.

Értesítés.

Az Udvarhelyvármegyei Gazdasági Egyesület elnöksége közli, hogy május hó 3-án d. e.

8 órákor Székelyudvarhelyt, a róm. kath. egyház majorházában borju árverezést tart, hol jó minőségű 1—3 éves üszöket kerülnek eladás alá.

A vételár 4 féléves részletben, tehát 2 év alatt fizetendő az egyesület pénztárába.

Ez alkalommal felhívjuk mindazok, kik az egyesület által fenntartott szüzgulyába üszöket kívánnak legeltetni, hogy bejelentéseiket az egyesület titkáranál mielőbb tegyék meg.

Székelyudvarhely, 1984. április 26.

Az elnökség.

Cserebogarak irtása. A földmivelésügyi miniszter — tekintettel arra a nagymérvű kárra, melyet részint a cserebogár-pajor, részint maga a cserebogár okozni szokott — a cserebogaraknak, különösen a rajzási években való rendszeres irtása iránt a törvényhatóságokhoz újból körrendeletet bocsátott ki, melyben ezeket a mezőrendőrségről szóló 1894. évi XII. t.c. idevonatkozó rendelkezéseinek pontos végrehajtására utasítja. A cserebogár, melynek lárváját a magyar nép pajor, csimaz, vagy rata néven ismeri, országos csapás számba megy s minthogy kifejlődéséhez hazánkban a hegyes Felvidéket kivéve, három év szükséges, azért a cserebogár nálunk csak minden harmadik évben szokott nagytömegben megjelenni. A legközelebbi cserebogaras év 1905-ben, egyes vidékeken pedig már a folyó évben lesz, tehát a védekezésnek is csak úgy várható sikere, ha a védekezést nemcsak a rajzási évben, de már azt megelőzőleg is kellő eréllyel folytatjuk. Az irtás legegyszerűbb módja a cserebogarak összeszedése és elpusztítása. A szedést a bogarak első megjelenésekor kell megkezdeni, hogy a peték lerakása előtt elpusztíthatók legyenek. A cserebogarak reggelenként, borus időben pedig nappal is, összegémberekedve, vagy halált színlelve ülnek a fákon s akkor könnyen lerázhatók. Szedésnél nagy gondot kell fordítani a magánosan, vagy az ültetvények szélén levő fákra, melyeket a cserebogár különös előszeretettel keres föl. A szedőmunkásokat lehet a bogarak mennyiségéhez (1 kg. körülbelül 1060 darab cserebogár) képest fizetni és így a szedők jobban igyekeznek, de a fakímélés szempontjából célszerűbb kellő felügyelet mellett napszámosokat alkalmazni és akkor a méregetéssel járó időt is megtakarítjuk. Az összegyűjtött bogarakat kemény talajon agyon lehet tiporni és összegyömöszölni, a kádba szedett bogarak pedig leforrázhatók és gödörbe öntve betemetethetők. A nagy mennyiségben összegyűjtött cserebogarak mesterséges trágyakészítésre használhatók olyképpen, hogy a bogarak rothadó tetemhulladékaiból annyi föld, oltatlan mész és turfahulladék keverendő, hogy azt az átható kellemetlen szagtól megfoszsszák. Fontos védekezési mód az is, ha a cserebogarak lárváját, tehát a földben élő pajorokat irtjuk. Erre legalkalmasabb idő a földforgatás, kapálás és szántás. Ilyenkor a felszínre jutó pajorokat agyon kell ütni, esetleg az eke után járó olesó napszámossal felszedetni. Ahol kevés a pajor, ott 10—20 darabjért 2, 4, 6 fillért, ahol több, ott 100—200-ért 10—12 fillért, sőt többet is fizethetünk. A pajorok szintén értékesíthetők. Kisebb mennyiséget a baromfival etethetünk meg, nagyobb pedig trágyakészítésre használhatunk.

Nyílt-tér*

- Igen alkalmas utazásoknál.
- Rövid használat után nélkülözhetlen.
- Egészségügyi hatóságok által megvizsgálva.

Bizonyítványt kelt Bécsben,
1887. júl. 3-án.

Kalodont

nélkülözhetlen
fogtisztító-szer.

A fogak tisztántartásához csupán szájvizek nem elég ségesek. A foghason mindig ujjalag keletkező ártalmas anyagok eltávolítása csakis mechanikus tisztítással kapcsolatban egy frissítően és antiszeptikusan ható fogtisztító-szerrel sikerülhet, minőnek a „Kalodont” már az összes kulturálmokban a legsikeresebb használatra bizonyult.

* Az e rovatban megjelenő közleményekért semmi felelősséget sem vállal a Szerk.

szilárd és folyékony
Sarg-féle Szappan
a bőrt fehérre
és gyöngéddé teszi.
Mindenütt kapható.

Sarg-féle Glycerin szappan

ugy felnőtteknél, mint gyermekeknél a leggyöngébb korban a legkitűnőbb tisztító szernek bizonyult. Ismert tekintélyek, mint dr. Hebra tanár, Schauta, Frühwald, Breus Károly és Gusztáv, Schaudlbauer stb. által a legjobb eredménnyel használják.

A legjobb és legolcsóbb

közvetítő az

apróhirdetés!

Aki gyorsan és előnyösen házat, birtokot, üzletet, árut venni vagy eladni akar, **Aki** bármiféle állást vagy foglalkozást keres, **Aki** lakást, üzletet, birtokot stb. bérbe venni vagy adni kíván, **Aki** társat, pénzkölcsönt stb. keres, **Aki** szakácsnőt, o szobalányt, mindenest. gyermekleányt keres, **Aki** férjhez menni, nőszülni, vagy más ismeretséget, vagy levelezni akar, **Aki** biztosan és leggyorsabban eléri célját, ha igénybe veszi a

„Szekely-Udvarhely”

Apró hirdetés

rovatát, ahol minden egyszerű nyomású szó o o o o o csak négy fillér. o o o o o

Singer-féle varrógép, furnirozott sifon, vaságy, furnirozott ágy, lábonálló konzol tükör és divatbáb igen olcsón eladó. Cím e lap kiadóhivatalában.

Megrendeléseknél kérjük lapunkra hivatkozni!

A sertés Magyarországon!

Irta: **Enesei Dorner Béla.**

Ára: **5 korona.**

című — hasznos tanácsadó — könyv:

Betegh Pál

könyv-, papir-, író- és rajzszerkereskedésében kapható!

210—1904. vghiti szám.

Árverési hirdetmény.

Alólírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a temesvári kir. törvényszéknek 1902. évi 11515/p. sz. végzése következtében Dr. Fáy Ignác temesvári ügyvéd által képviselt Budai Vilmos javára, Bartha Andor bardóczy lakos ellen 209 korona 62 fillér s járulékaik erejéig 1902. évi július hó 22-én fogantatott kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 1600 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: 10 tehén nyilvános árverésen eladottnak.

Mely árverésnek az oklándi kir. járásbíróság 1902. évi V. 358/15. sz. végzése folytán 209 K. tőkekövetelés, ennek 1903. év szeptember hó 4. napától járó 6% kamatai, 1/2% váltó díj és eddig összesen 7 koronában bíróság már megállapított költségek erejéig Bardóczon alperesnél 1904. évi május hó 4-ik napjának délelőtti 9 órája határidőül kitézik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták s azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Okland, 1904. évi április hó 8.

POLLÁK IGNÁC,
kir. bír. végrehajtó.

Kedvezmény olvasóközönségünknek!

A

* Budapesti Bazár *

dus tartalmu, magas színvonalu és a legolcsóbb magyar modern divatlap. Előfizetési ára postai küldéssel vagy házhoz szállítva negyedévenként egy korona 50 fillér, akik azonban kiadóhivatalunknál, Székelyudvarhely, Kossuth utca 15 szám alatt rendelik meg, azoknak jóval mérsékeltébb ár mellett kedvezményképen

1 korona 30 fillérért küldetjük. — A „Budapesti Bazár” bármely hónap elsejétől megrendelhető. — A Budapesti Bazár minden számában kitűnő szépirodalmi rész, 40—50 ábrát tartalmazó divatrész, természetes nagyságu rajz- és kézimunkákat tartalmazó szabásiv- és díszes borítékiv van. A szabásiv magyarázata világos és könnyen megérthető. A Budapesti Bazár a társadalom minden osztályának igényeit kielégíti. A divatot kereső urak nőknek és a munkás szabónőknek egyaránt szüksége van ez olcsó magyar divatlapra.

A Budapesti Bazár megjelen havonként kétszer, minden hónap elején és közepén.

Kérjen

csak

Selle és Káry-féle

FREDIN

legjobb tisztítószer minden lábbelihez, fekete és sárga színben. Különösen ajánlható boxcalf, oscar, chevreaux és lakkcipőhöz Bécs, XII/I.

Névjegyek, eljegyzési- és esküvői kártyák, meghívók, valamint mindenféle nyomtatványok a legjutányosabb áron és gyorsan készü-

nek

Betegh Pál

könyvnyomdájában
Sz. Udvarhelyt,
Kossuth-utca 15 sz.

Antracén író-tenta

legjobb és állandóan friss minőségben gyári áron a „Szekely Udvarhely” kiadóhivatalában Betegh Pál könyv-, papir-, író- és rajzszerkereskedésében Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 15. szám alatt kapható! Ezen kitűnő tenta a tollból könnyen sőtétkeken folyik, csakhamar megfeketedik és a tollat nem rontja. Rendes írás és másoláshoz egyformán kiváló használható! — Ismét eladóknak rendkívüli kedvezmény. Színes tentákban nagy választék!

69—1904. A. F. G. E. szám.

Hirdetmény.

Az „Alsófehérvármegyei Gazdasági Egyesület“ Nagyenyeden 1904. május 4-én
díjazással egybekötött

tenyészállat-kiállítást

rendez.

A tenyészállat-kiállítás feltételei:

1. *Pénzbeli* jutalomra csakis kisbirtokosok tarthatnak igényt (50 - 100 holdas kisbirtokosok.)
2. *Államdíjak*, ha megfelelő állatok a kitűzött díjra nem lennének, ki nem osztatnak.
3. Azon apaállatokkal, melyek I. államdíjjal lettek jutalmazva — eladás esetén — az állam megkínálándó.

4. Díjakat csak alsófehérvármegyei tenyésztő nyerhet.

5. Idegen vármegyei birtokosok tenyészállatai *elismerő oklevéllel* tüntethetők ki.

6. A díjak és oklevelek odaítélése felett a bíráló-bizottság határoz. A bíráló-bizottság gróf Teleki Árvéd, gr. Bethlen Sándor, Szász József és Tóth Miklós vármegyei nagybirtokosok elnökei alatt 20 tagból áll.

7. A bíráló-bizottságnak hivatalból szavazati joggal bíró tagjai: az állami ker. állattenyésztési felügyelő, az állami törvényhatósági központi és járási állami állatorvosok, továbbá az egyesületi titkár.

8. A bíráló-bizottság a tagdíjakat nem oszthatja meg.

9. Egy kiállító — egy osztályban — csak egy díjat nyerhet.

10. Egyesületi és magándíjak relativ jóságú állatoknak kiadatnak.

11. A díjak odaítélésénél a magyar erdélyi fajtánál, továbbá a havasi és pinzgauai fajtáknál különös figyelembe veendő az, hogy lehetőleg a vármegyei szarvasmarha-, sertés- és juh-tenyésztésről szóló szabályrendelet értelmében (2. §.) a köztenyésztésre használt egyes fajták utáni egyedek (ivadékok) azon tenyészkörből származzanak, ahol azok tenyészköre indokolt.

12. A kiállítás kezdete 1904. május 4-én d. e. 9 órakor. Helyszín: Nagyenyed város vásártere.

13. A díjak 1904. május hó 4-én délután 5 órakor a helyszínén, kedvezőtlen idő esetében a városház nagytermében fognak kiosztatni.

14. Szilaj bikák felhajítása nem engedélyeztetik; általában a tulajdonosok felkéretnek, hogy a kiállítárra felhajtott állatok körül kellő számú és ügyes cselédeket alkalmazzanak.

15. A kiállításra felhajtott állatok elhelyezéséről és mérsékelt takarmány beszerzéséről a gazdasági egyesület titkársága gondoskodni fog.

16. A bíráló-bizottságnak jogában áll az elnökség kívánatára a helyszínén magát kellő számú bíráló-bizottsági tagokkal kiegészíteni.

17. A kimutatásban kitüntetett államdíjak csak akkor adhatók ki, ha azokat a kiállítás napjait a Földmívelésügyi kormány rendelkezésére bocsátja az egyesületnek.

18. A kiállításra felhajtott állatok után tér-díj nem szedetik.

19. 1904. május 1-ig be nem jelentett állatok csak azon esetben helyeztetnek el a kiállítás területén, ha még ott erre alkalmas hely üresedésben van.

20. A kiállításra bejelentett és a kiállítás napján eladott tenyészállatok eladási árának 2 %-je az eladó tulajdonos által a gazdasági egyesület alaptőkéjének javára az egyet pénztárába, a kiállítás helyszínén befizetendő.

A díjak a következőleg állapítatnak meg:

				Állami	Egyleti	Magán				
				korona						
I. Magyar erdélyi fajtánál:										
							Áthozat	260	260	200
a) községi bikák díja, gondozás, jöltartás, ápolás, jámborság tekintetében	I.	60	—	—	—	—	I.	30	—	—
	II.	30	—	—	—	—		20	—	—
	III.	10	—	—	—	—	I.	—	10	—
	I.	—	10	—	—	—	II.	—	10	—
	II.	—	10	—	—	—	I.	20	—	—
b) községi bikák gondozóinak cseléd-díjazása	I.	30	—	—	—	—	II.	15	—	—
	II.	20	—	—	—	—	I.	—	10	—
	III.	10	—	—	—	—	II.	—	10	—
saira	I.	—	20	—	—	—	I.	25	—	—
	II.	—	10	—	—	—	II.	—	10	—
c) kisbirtokosok által nevelt 1—3 éves bikák	I.	40	—	—	—	—	I.	20	—	—
	II.	20	—	—	—	—	II.	—	10	—
díja	I.	—	10	—	—	—	I.	—	10	—
	II.	—	10	—	—	—	II.	—	10	—
	III.	—	10	—	—	—	I.	—	10	—
	I.	—	40	—	—	—	II.	—	10	—
d) kisbirtokosok 4—8 éves borjas teheneinek	II.	—	30	—	—	—	III. Sertések:			
	III.	—	30	—	—	—	a) kisbirtokosok vagy községek kanjainak	I.	—	20
díja	IV.	—	20	—	—	—	díja	II.	—	10
	V.	—	20	—	—	—		III.	—	10
	I.	20	—	—	—	—	b) kisbirtokosok tenyészkocáinak díja	IV.	—	10
	II.	10	—	—	—	—				
	III.	10	—	—	—	—	IV. Juhok:			
e) kisbirtokosok 1—3 éves üszőinek díja	I.	—	20	—	—	—	a) kisbirtokosok kosainak díja	I.	—	10
	II.	—	10	—	—	—		II.	—	10
	III.	—	10	—	—	—	b)	III.	—	10
							tenyészuhanak díja	IV.	—	10
f) „E. G. E.“ által kitűzött 200 K díj, 6 drb jól alakult tehén á 20 K, 4 darab jól alakult 1—3 éves üsző á 20 K						200	Összesen	400	400	200
Atvitel	260	260	200				Főösszeg	1000		

Kitűzve 46 különböző díj 1000 korona értékben!

Végül minden érdeklődő értesítettik, hogy a tenyészállatkiállítás berendezésére dr. Varró László, Nagyenyed r. t. város polgármesterének elnöke alatt egy 16 tagból álló rendező bizottság kirendelt fel.

Tenyésztők és kiállítók tenyészállataik bejelentése végett Zalányi Géza gazd. egyleti h. titkárhoz (Nagyenyed); a szállítási kedvezményes igazolványokért pedig Meiszner Ernő m. kir. állattenyésztési felügyelő urhoz (Segesvár) forduljanak.

Alsófehérvármegye gazdasági egyesületének 1904. március 8-án Nagyenyeden tartott közgyűléséből.

Zeykfalvi Zeyk Dániel s. k.,
főispán, gazd. egyt. elnök.

Zalányi Géza s. k.,
gazd. egyt. h.-titkár.

